

Kırsal Turizmde Ev Pansiyonculuğu Modeli ve Karadeniz Örnekleme- Artvin

Ceyhun AKYOL *

Artvin Çoruh Üniversitesi, Arhavi Meslek Yüksekokulu, Seyahat-Turizm ve Eğlence Hizmetleri Bölümü, ARTVİN

*Sorumlu Yazar

ceyhunakyol@artvin.edu.tr

Özet

Kırsal turizm, Türkiye’de özellikle son yıllarda, gerek yerli gerek yabancı kaynaklarla desteklenen projeler vasıtasıyla büyük önem kazanmıştır. Bölge halkının girişimcilik ruhunu canlandırması, yerel ekonomilerin hareketlenmesi, bölge ve ülke düzeyinde kırsal kalkınmaya destek vermesi, yöre kadınının istihdamı bakımından kırsal turizm önemli bir güce sahiptir. Bölgedeki mevcut tesislerin turist sayısına yeterli cevap verememesi ve bölgeye gelen ziyaretçilerin konaklama sürelerini uzatmalarını sağlamak amacıyla evlerin pansiyonlara dönüştürülmesi sonucunda ev pansiyonculuğu modeli gelişmiştir. Bunun neticesinde ziyaretçiler, gezi bitiminde geri dönmek durumunda kalmadan o bölgede konaklayarak bölgeyi ve bölge insanının günlük yaşamını ve kültürünü daha yakından tanıma fırsatı yakalamış olmaktadır.

Tüm bu açılardan inceleyeceğimiz Artvin ili ve ilçeleri, sahip olduğu doğal güzellikleri ve korumuş olduğu yaşam tarzı ile yerli ve yabancı turistleri bölgelerine çekmektedir. Artvin turizminin geliştirilmesi için mevcut potansiyelin desteklenmesi ve geliştirilmesi için ev pansiyonculuğu modeline yerel yönetimlerin de büyük destek sağladığı görülmektedir. Örneğin Valilik, ev pansiyonculuğu yapmak isteyen girişimcilere kredi imkânı sunmakta, ilçe belediyeleri de ev pansiyonculuğu kursları açmaktadır. Bu çalışmada, kırsal turizm hareketine bağlı olarak Artvin ve ilçelerinde yapılan ev pansiyonculuğu kavramının bölgeye katkısı ve bölge insanının ev pansiyonculuğu yapması konuları ele alınacak ve örneklendirilecektir. Çalışmamız sonucunda, kırsal turizmin ve ev pansiyonculuğunun Artvin ve ilçelerine katkısı rakamsal verilerle desteklenecektir.

Anahtar sözcükler: Kırsal Turizm, Ev Pansiyonculuğu, Artvin

Home Staying Model in Rural Tourism and Karadeniz Sampling-Artvin

Abstract

Rural tourism has gained importance in Türkiye especially in recent years, by projects that sponsored local and foreign resources. In terms of animate entrepreneurial spirit the people of the region, mobilization of local economies, sponsor the rural development at regional and country level, employment of local women, rural tourism has a significant power. Existing facilities in the region are unable to enough answer to the number of tourists and to ensure extend the duration of visitors who come to the region as a result of conversion of house pensions model developed. As a result of this, at the end of travel without having to go back, by staying in that area, visitors caught opportunity to know more about region and daily life and culture of people of the region.

We will examine all these aspects about Artvin and its districts. They draws domestic and foreign tourists to their regions by their natural beauty and maintained lifestyle. Stage of development of tourism in Artvin, it has seen that local governments do great works for support and development of house pension model. For examle, the Governor offers the opportunity for entrepreneurs who want to make home staying, also district municipalities open courses about home staying. In this study, depending on the movement of rural tourism, the contribution to the region and people in the region who are in home staying in Artvin and its districts issues will be discussed and illustrated. At the end of our study, the contribution of rural tourism and home staying to Artvin and its districts will support by numerical datas.

Key words: Rural Tourism, Home Staying, Artvin

Bu çalışmada, kırsal turizmde ev pansiyonculuğunun önemini tespit etmek ve Artvin ilindeki arz kaynaklarını tespit ederek *ev pansiyonculuğu* talebinin özelliklerini ortaya koymak amaçlanmıştır. Bu nedenle bu çalışmanın birinci bölümünde, kırsal turizmin ve ev pansiyonculuğunun

kavramsal incelemesi yapılmış, bu iki kavramın önemi, gelişimi ve özellikleri üzerinde durulmuş, ikinci bölümde, Artvin ilindeki *ev pansiyonculuğu* arz kaynakları tespit edilmeye çalışılmış, üçüncü ve son bölümde ise ildeki *ev pansiyonculuğu* ile ilgili sonuç ve önerilere yer verilmiştir.

Kırsal Turizm Kavramının Tanımı

Dünya genelinde insanların boş zamanlarının artması, gelir düzeylerinin yükselmesi ve tatil imkânlarının artması gibi faktörler sonucu, turizm olayına katılan insanların sayısında hızlı bir artış gözlemlenmektedir. Diğer taraftan turizm olayına katılan insanların seyahat amaçları gün geçtikçe farklılaşmaktadır. Son yıllarda gelişmiş ve gelişmekte olan ülkelerde turizm faaliyetini kıyı turizmin egemenliğinden kurtararak, ülkelerin tüm bölgelerine yayma çalışmaları ve dört mevsim turizmden faydalanma düşüncesi turizmin çeşitlenmesi sonucunu doğurmuştur. Bu durum, turizm endüstrisinde alternatif turizm olgusunun önem kazanmasına neden olmaktadır. Alternatif turizm, turistlerin değişen seyahat anlayışlarına paralel olarak ortaya çıkan ve bu yönüyle turizme yeni bir boyut kazandıran bir kavramdır. Günümüzde, dünya turizm hareketlerinden daha fazla pay almak isteyen ülkelerin, sahip oldukları potansiyeli göz önünde bulundurarak, alternatif turizmi uygulamaya koyabilmeleri, rekabet üstünlüğü sağlama açısından önemli bir unsur olarak görülmektedir (Hacıoğlu, Avcıkurt, 2008: III).

Türkiye, alternatif turizm açısından oldukça zengin bir potansiyele sahiptir. Gerek doğal güzellikleri, gerekse geçmişten gelen zengin bir kültüre sahip olması ile alternatif turizmin geliştirilebileceği ülkelere ideal bir örnek teşkil eder. Eğlenme ve dinlenme amaçlı tatiller yıllardır en önemli turizm türü olmakla beraber bu mevsimsellik özellik turizmin tüm yıla ve tüm ülkeye yayılmasını engellemiştir. Alternatif turizm türlerini devreye sokmak bu sorunu çözebilmek için önemli bir etken olacaktır.

Geçmiş çok eskilere dayanan turizm olayı günümüzde bazı değişikliklerle uğramıştır. Deniz-kum-güneş üçlemesine önem veren turist kesimi kadar, dağa turmanmak, tarihsel ve kültürel değerleri görmek, köyleri gezmek, yaylara çıkmak gibi aktivitelere önem veren diğer bir kesim de oluşmuştur. Çekiciliği ve katılım oranı yavaş yavaş düşen kitle turizmine karşı 1990'lı yılların ortalarından itibaren alternatif turizm kavramı kullanılmaya başlamış olup yeni turizm modelleri geliştirilmeye başlanmıştır. Türkiye Kültür ve Turizm Bakanlığı'nın yayınlamış olduğu '2023 Turizm Stratejileri' kitapçığında da hedef alınan bu yeni turizm modelleri belirtilmiştir (Kültür ve Turizm Bakanlığı, 2007: 22). Kırsal turizm kavramı da alternatif turizmde öncelikli olarak geliştirilmesi amaçlanan turizm çeşitlerinden olmuştur.

Artık turistler deniz-kum-güneş olgusunu bir kenara bırakmış ve turist profiline değişmesine ve turistlerde çevre bilincinin artmasına paralel olarak doğaya özlem, ilginç yerleri gezme-görme, otantik kültürleri tanıma arzusu artmış ve sonuçta kırsal turizmin gelişmesine olanak tanımıştır. Ayrıca kırsal kesim ile kentler arasında gerek gelir düzeyi, gerekse yaşam koşulları açısından kentler lehine önemli farklar oluşması ve bu farkların giderek derinleşmesi, kırsal alanların kalkınmasını hızlandırıcı yeni model ve yaklaşımların sürekli olarak gündemde olmasına neden olmuştur. Kırsal kesimdeki çiftçilerin gelirlerinin artırılması ve sonuçta kır-kent arası gelir farklılığının azaltılması, kırsal alanlardan kente göçün önlenmesi, kırsal alandaki insanların yaşam koşullarının iyileştirilmesi, doğaya özlem duyan turistlerin doğayla bütünleşmesinin sağlanması amacıyla kırsal turizm, yeni bir turizm türü olarak ortaya çıkmıştır (Avcıkurt, Köroğlu, 2008: 61). Ayrıca Kırsal turizm, AB tarafından yapılan tanıma göre;

tatillerini kırsal alanda, kırsal mirası görerek ve kırsal yaşam tarzından hoşlanan insanların arzusu olarak tarif edilmiştir (European Commission, 2003).

Ev Pansiyonculuğu Kavramının Tanımı

Ev pansiyonculuğu, bir ailenin devamlı oturmakta olduğu evi veya odasını gerek yerli gerekse yabancı turiste bir ücret karşılığı kiraya verilmesi anlamına gelmektedir. Ev pansiyonculuğuna ait çok sayıda tanımla karşılaşmak mümkündür. Literatür incelendiğinde karşımıza çıkan en somut tanım şu şekildedir. *Ev pansiyonculuğu*; 'Turistik talebin yüksek olduğu dönemlerde ucuz ve temiz yatak kapasitesi yaratabilme ve turistlerin toplumsal yapımızı tanımalarını kolaylaştırmak amacıyla, bir ailenin devamlı oturmakta olduğu evinin bir veya birkaç odasını turizm mevsimi boyunca normal bir ev düzeni içinde Pansiyon haline dönüştürülmesidir. Dolayısıyla pansiyonlarda sağlanan alışılmış hizmetlerin bu pansiyonlarda da yerine getirilmesi gerekmektedir. Bir apartman katının veya evin tamamen döşenerek kiralanması *ev pansiyonculuğu* sayılmaktadır' (Uçar, 2010: 73).

Ev Pansiyonculuğunun Önemi

Özellikle son yıllarda insanların tatil anlayışının değişmesi ve farklı turizm çeşitlerine yönelmesiyle birlikte kırsal alanlardaki turizm hareketleri artmıştır. Mevcut işletmelerin ve tesislerin gelen tatilcilerin konaklama ihtiyacını karşılayamaması sebebiyle girişimciler alternatif çözümler aramaya başlamıştır. Artan turizm hareketlerine paralel olarak tatil yörelerindeki otel ve pansiyonlar genişleme çalışmalarına başlamış olup işletmelerinin oda ve yatak kapasitelerini büyük oranda arttırmışlardır. Otel ve pansiyon yapımına uygun olmayan, ya da girişimcilerin yatırım için talep etmediği yerlerde ise *ev pansiyonculuğu* modeli gelişmiştir. Alternatif Turizm kapsamında yer alan Kırsal Turizm adı altında yapılan turistik hareketlere cevap verilebilmesi için yapılan çalışmalar *ev pansiyonculuğu* çalışmalarını arttırmıştır. Ev pansiyonculuğuna gereken önem verildiği takdirde, il ve ilçelerdeki turizm potansiyelinde söz sahibi olunabilecek, gelen konukları ağırlanabilecek, konuklar yöre içerisinde tutulabilecek, konuklar yöreyi gezdikten sonra geçeyi de o yörede geçirmeleri sağlanacaktır.

Ev pansiyonculuğu istihdamı artırmak, il ve ilçedeki değerlerin turizme katkıda bulunmak için önemli bir ekonomik açılamdır. Özellikle yabancı turistler, gezdikleri, gördükleri yerlerde konaklamak istemektedirler. Bu nedenle yöre evlerinde oturan vatandaşların pansiyonculuğu öğrenerek hem kendi gelirlerine hem de ilin ekonomik potansiyeline katkı sağlayabilmektedirler. Dolayısıyla ev pansiyonculuğunu iç turizmin yanında dış turizmin de geliştirilmesi için desteklemek gerekmektedir.

Ev Pansiyonculuğunun Gelişimi

1940'lı ve 1950'li yılların ulaşım koşulları düşünüldüğünde Türkiye'nin batı ve güney kıyıları İstanbul ve Ankara'ya oldukça uzak kalmaktaydılar. Turizm hareketinin daha çok olduğu bu büyük illerdeki insanlar gidecek yerler, gezecek yöreler aramaktaydılar. O zamanlar, ulaşım imkânlarının el verdiği yerlerin başında zamanında Zonguldak'a, günümüzde ise Bartın iline bağlı olan Amasra ilçesi gelmekteydi. Büyük kentler yakınlık kozunu iyi kullanan Amasra ilçesi ilk etapta

sanatçı, yazar, politikacı gibi kesimlerin dikkatini çekmişti. Daha sonraları turistlerin de ilgisini çekmesiyle gelen misafir sayısında yüksek oranda bir artış olmuştu. Mevcut otel sayısının kısıtlı olmasından dolayı gelen tüm bu misafirler, Amasralıların evlerine konuk olmaktadır. Bu şekilde devam eden konaklama süreci sonucunda Türkiye’de ‘*Ev Pansiyonculuğu Modeli*’ Amasra’da başlamıştır (Bartın İl Çevre ve Orman Müd., 2008: 94).

1960’lı yıllarda Alanya ve Bodrum, 1975’li yıllarda ise Side gibi turistik yerlerin *ev pansiyonculuğu* modelini uygulamaya başlamasıyla ülke genelinde evlerini pansiyona çeviren kişi sayısında önemli bir artış olmuştur. Özellikle 1970’li yılların ortalarından sonra canlanma gösteren iç turizmde gelen misafirlerin artış göstermesi sonucu mevcut otellerin yeterli yatak sayısına sahip olamaması nedeniyle ‘*Ev Pansiyonculuğu Modeli*’ önemli şekilde arz ve talep göstermiştir. Turistin gittiği yörelerde yaşayan yerli halk oluşan talep nedeni ile kendi oturdukları evler de dâhil olmak üzere *ev pansiyonculuğu*na yönelmişlerdir.

Doğal güzellikleri ve kendini korumuş yaşam tarzı, yerli ve yabancı turistleri Artvin’e çekmektedir. Artan turist sayısına bölgedeki tesisler cevap veremeyince Artvinliler de, *ev pansiyonculuğu* yapmaya başlamışlardır. Doğayı gezme amaçlı gelen turistlerin gezmek istedikleri yerlerin çokluğu ve gezilecek yerlerin merkeze olan uzaklıkları nedeniyle kalacak otel bulamamaktaydılar. Önceleri sadece konaklama yeri arayan turistler yavaş yavaş kurulan pansiyonlar sayesinde yeme-içme olanaklarını da bulmuş oldular. Gelen turistlere sadece yatacak yer değil yöresel yemeklerden de verilerek adeta bir otel havası yaratılmaya başlandı. Tüm bu gelişmeler doğrultusunda Artvin’in tüm ilçelerinde ‘*Ev Pansiyonculuğu Modeli*’ gelişmeye başladı. *Ev pansiyonculuğu*na denemeye başlayan yöre halkına Valilik ve Belediyeler de desteklerini esirgemediler. Zaman zaman açılan kurslar, eğitim programları, üniversiteden gelen akademisyenlerin turizm dalında verdikleri dersler, Bakanlığın sağladığı kredi olanakları *ev pansiyonculuğu* konusunda yöre halkının bilinçlenmesi ve bilgilenmesi konularında destek sağlamıştır.

Ev Pansiyonlarının Özellikleri

Ev pansiyonlarının en önemli özelliği pansiyonu işleten kişiye her an ulaşabilmektir. Genellikle sahibi tarafından işletilen, sohbeti, yemesi, içmesi ev ortamı havasında geçen benzerlerinden farklı işletmelerdir. Adeta bir dost, bir arkadaş evine gidilmiş, konuk olunmuş hissi veren işletmelerin tasarımları ve tarzları da farklı olur. Bu işletmelerin kendine has ve özgün bir yapıları vardır. Bir başka işletmenin taklidi olmayan, işletmeden ayrıldığınızda, kalbinizin ve ruhunuzun kaldığı bir yer olarak hafızanızda yer alacaktır. Temizliği ve hijyen kuralları konusunda uygunluğu dikkat çeken işletmelerin en önemli özelliklerinden biri de ilgi ve merak uyandırmalarıdır. Tipik bir otel atmosferini yaşatmamaya çalışan işletmeler özellikle son yıllarda otellere oranla daha çok tercih edilmektedirler.

Gelen misafirlere yöre mutfağından yemekler sunan işletmeler, aynı zamanda kendi yetiştirdikleri hayvanların ürünlerinden de sunmaktadırlar. Günümüzde özlemimizi duyduğumuz bir tatil imkânı sağlamaya çalışan işletmeciler, yöreye gelen misafirlere değişik aktivite imkânları sağlayarak farklı bir atmosferde hizmet vermektedirler. Örneğin turistler bir yandan pansiyonun mutfak bölümünde kendi yemeklerini

yapma imkânı bulurken diğer yandan da yöre insanı ile iç içe yaşamaktadır ve kalıcı dostluklar oluşturabilmektedirler. Yaşadıkları bu tamamen doğal tatillerini yıllar geçtikçe bile anlatılabilecek ve bu güzellikleri özlediklerinin farkında olacaklardır.

Artvin İlindeki Ev Pansiyonculuğu Arz Kaynakları

Alternatif turizm kapsamında farklı turistik ürünlerle turist sayısını artırmayı planlayan Doğu Karadeniz’in sarp yamacındaki Artvin ili adeta saklı bir cennet konumundadır. Son yıllardaki projeleriyle ve yapılması planlanan çalışmalarıyla turizm alanında adeta kendini yeniden tanımlayan Artvin ili alternatif turizm faaliyetlerini iyice benimsemiş durumdadır. İl ve ilçelere gelen turistlerin turizmin tüm alanlarına eğilimleri olmakla beraber özellikle kırsal turizm faaliyetlerini takip etmeleri sonucu yerel yönetimlerin ve halkın bu alanda arz yaratma girişimleri artmıştır.

Artvin, şehri ikiye bölen Çoruh Nehri, dik yamaçlı uzun vadileri, 3900 mt.ye kadar yükselen birbiri ardına sıralanmış yüksek dağları, yüksek dağların doruklarındaki buzul gölleri, balta girmemiş doğal orman ve vadileri, yemyeşil yaylaları, fauna ve flora zenginliği, tarihi kilise, kale ve kemer köprüleri, geleneksel mimarisi ve gelenekselleşmiş festivalleri ile çeşitli turizm değerlerini içinde barındıran otantik bir coğrafya ve turizm bölgesidir.

2010 yılında 320 bin turistin (95 bini yabancı) yolunun düştüğü ilde üniversite, kamu ve özel sektörün ortak çabalarıyla turizm sektöründe hedefler belirlenmiştir. Özellikle ilde yapımı devam eden barajların bitiminden sonra ulaşım imkânlarının da artmasıyla birlikte gelecekte olan turist sayısında artış beklenmektedir. Artvin merkezinde 400 civarında olan yatak sayısının 10 yıl sonra 2 bin olacağı öngörülmektedir. Turizmde büyük hedefleri olan Artvin ilinde konaklama için 5 yıldızlı otelin olmadığı fakat TURSAB’ın (Türkiye Seyahat Acentaları Birliği) bir otel projesinin olduğu bilinmektedir. Alternatif turizm kapsamında kırsal turizm hareketlerinin artmasıyla birlikte *ev pansiyonculuğu* modellerinin hızlı bir gelişim göstermesi beklenmektedir. TURSAB’ın dışında ülke ve dünya çapında seyahat acentalarının Artvin’e otel yapma planlarının olduğu bilinmektedir. Artvin ilinin % 57’si ormanlarla kaplıdır. Bu ormanların içinde doğayı tahrip etmeden yatırımcıların önünü açarak otel yapma düşünceleri ve çalışmaları özellikle Valilik tarafından yürütülmektedir. Aynı şekilde Artvinli iş adamlarının da kendi memleketlerine turizm alanında katkı sağlama yönünde çalışmalar yaptıkları, otel yatırımı düşündükleri bilinmektedir. Tüm ulusal ve yerel yönetimlerin ortak düşüncesi, turizmin konaklama ayağı çözüldüğü an Artvin ilinde her şeyin olumlu anlamda değişeceği (artvin.gov.tr, 2011).

Mevcut şartlarda Artvin ilinin hemen hemen tüm ilçelerinde yayla olmakla beraber doğal olarak da *ev pansiyonları* mevcuttur. Ortalama 15 odaya ve 30 yatağa sahip olan *ev pansiyonları*, il ve ilçelerdeki otellerin gelen turistlere konaklama imkânı sağlayacak tesis ve yatak sayılarını karşılayamamaları nedeniyle, yenilemelerine ve yapımlarına hızla devam edilmektedir. Diğer yandan, alternatif turizm kapsamında değerlendirebileceğimiz festival turizmi hareketinin de ilde yoğun olduğu görülmektedir. Gerçekleştiği dönemlerde yerli halkın yanı sıra dışarıdan da

on binlerce kişiyi ağırlayan il ve ilçeler turizm hareketlerine de yoğun katkı sağlamaktadırlar. Aşağıda verilen tablolarda Artvin ili ve ilçeleri ile ilgili rakamsal bilgilere yer verilmiştir.

Tablo.1.'de 2010 yılında Artvin ili ve ilçelerindeki etkinlik, otel ve pansiyonlar hakkında rakamsal bilgilere yer verilmiştir. Etkinliklerin tamamına yakını gelenekselleşmiş olup, her yıl on binlerce kişiyi il ve ilçelerin merkezlerine ve yaylalarına çekmektedir. *Ev pansiyonculuğu* ve çadır konaklamalarını tercih eden katılımcılar yerel halkla iç içe yaşayıp, yöresel etkinliklerde de bulunmaktadır.

Tablo.1.
Artvin İli Etkinlik, Otel ve Pansiyonlar - 2010

	Etkinlik Ad.	Otel Ad.	Pansiyon Ad.	Oda Ad.	Yatak Ad.
Artvin-Merkez	2	4	3	145	344
Ardanuç	7	2	-	22	49
Arhavi	1	3	-	133	266
Borçka	2	3	5	124	299
Hopa	1	8	-	490	976
Murgul	1	3	-	43	81
Şavşat	4	4	3	54	149
Yusufeli	15	10	16	282	632
Toplam				1.293	2.796

Kaynak: www.artvinkultur.gov.tr

Tablo.2. Artvin İli Yıllık Toplam Giriş ve Gecelemeler

YILLAR	GİRİŞ		TOPLAM	GECELEME		TOPLAM
	YERLİ	YABANCI		YERLİ	YABANCI	
	2005	204.776	63.242	268.018	265.491	120.506
2006	158.804	59.345	218.149	214.797	123.435	338.232
2007	198.261	74.311	272.572	272.491	142.527	415.018
2008	168.061	76.338	244.399	263.758	139.955	403.713
2009	204.098	77.590	281.688	303.200	159.139	462.339
2010	225.176	95.646	320.822	323.449	184.174	507.623

Kaynak: www.artvinkultur.gov.tr

Tablo.3. Artvin İli 2010 Yılı Turist Hareketleri

İLÇELER	GİRİŞ		TOPLAM	GECELEME		TOPLAM
	YERLİ	YABANCI		YERLİ	YABANCI	
	MERKEZ	52.876	26.934	79.810	73.812	47.125
ARDANUÇ	5.254	2.487	7.741	6.453	2.520	8.973
ARHAVİ	13.645	2.812	16.457	23.908	4.912	28.820
BORÇKA	11.756	4.167	15.923	20.745	18.945	39.690
HOPA	112.845	38.634	151.479	165.389	86.126	251.515
MURGUL	2.187	1.634	3.821	2.265	2.239	4.504
ŞAVŞAT	13.956	4.286	18.242	15.907	5.720	21.627
YUSUFELİ	12.657	14.692	27.349	14.970	16.587	31.557
GEN.TOP.	225.176	95.646	320.822	323.449	184.174	507.623

Kaynak: www.artvinkultur.gov.tr

Tablo.2.'de Artvin ilinin son 6 yılında yapılan toplam giriş ve gecelemelerin rakamsal bilgilerine yer verilmiştir. Yerli ve yabancı turistlerin detaylı bir şekilde yer aldığı tablodaki verilere baktığımızda özellikle 2010 yılındaki rakamların diğer yıllarla oranla yüksek olduğu göze çarpmaktadır.

Tablo.3.'te daha detaylı rakamsal verileri görmekteyiz. Artvin ili ve ilçelerinin 2010 yılı içerisinde yerli ve yabancı olmak üzere toplam giriş ve geceleme sayıları incelenebilmektedir. Rakamlara baktığımızda giriş yapan turistlerin en az 1 geceleme yaptığı görülmektedir.

Görüldüğü gibi Artvin il ve ilçelerindeki yapılan ve binlerce katılımın olduğu geleneksel festival sayıları oldukça fazladır. Kırsal turizm hareketlerine de olumlu katkı sağlayan festivaller süresince etkinliklere katılan yerli ve yabancı turistlere konaklama hizmeti sunmak gerekmektedir. Yılın belli zamanlarında buralara gelme imkânı bulabilen turistlere konaklama hizmeti sunabilmek için yeterli derecede işletmeye sahip olmayan merkez ve diğer ilçeler, bu eksikliklerini gelen turistleri evlerinde ağırlayarak ya da evlerini onlara açarak yardımcı olmaya çalışmaktadırlar. Bu gibi hizmetler "*Ev Pansiyonculuğu Modeli*"ni hızla geliştirmektedir.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Karla kaplı dağları, ilgi çekici ahşap mimari yapısı, yeşil yaylaları, anıt ağaçları, krater gölleri, ve Çoruh Vadisi ile çok çeşitli doğal değerleri içinde barındıran Artvin ili, özellikle son yıllarda il kalkınma plan ve politikalarını turizme odaklamış durumdadır. Doğu Karadeniz Bölgesi'nin bu şirin ili, gerek iklim yapısı gerekse de saklı kalmış birçok turistik değerleriyle iç ve dış turizmde ilgi çeken yerlerin başında gelmektedir. Doğası ile bütünleşmek, kültürel zenginliklerine ulaşmak, samimi insanlarıyla tanışmak isteyen yerli ve yabancı turistler Artvin ilini ziyaret etmektedirler. Çoruh Nehri'nin güzergâh boyunca sizlere adeta yol arkadaşlığı yaptığı, bulutların misafirliğindeki dağları, her taraftaki akarsuları, eşsiz yaylaları Artvin ilindeki görülmesi gereken yerlerin başında gelmektedir. Alternatif turizm kapsamında saydığımız birçok turizm çeşidini gerçekleştirme olanağı bulunan il ve ilçelerde yeterli sayıda konaklama işletmesi bulunmamaktadır. Kampçılık, doğa yürüyüşleri, kayak, jeep safari, rafting, trekking gibi ilgi çeken alternatif sporlarının tamamını yapabilmek imkânı bulunan il ve ilçelerde özellikle son yıllardaki turizm plan ve politikaları sayesinde oda ve yatak sayılarındaki artış göze çarpmaktadır. Tüm yatırımlara ve desteklere rağmen oda ve yatak sayılarındaki artış istenilen sayılara ulaşmasa da gelecek yıllara ilişkin ümitler vermektedir.

Dört mevsim yaşama özelliği bulunan nadir bölgelerden olan Artvin ili ve ilçeleri özellikle kırsal turizm faaliyetlerine ilgi duyan turistler tarafından tercih edilmektedir. Kırsal alanlarda yaptıkları turizm faaliyetleri sonucunda yörede konaklama isteğinde bulunan turistlere önceleri kamp kurma konusunda yardımcı olunmaktaydı. Özellikle son yıllarda artan talep ve doğa tutkunlarının daha fazla yer görme ve gördükleri yerlerdeki yöre insanlarıyla beraber bir şeyler yapma isteği sonucu doğan "*Ev Pansiyonculuğu Modeli*" il ve ilçelerde yaygınlaşmaya başlamıştır. Kültür ve Turizm Bakanlığı, yerel yönetimler ve sivil toplum kuruluşlarının da desteğiyle yerel halk evlerinin bir bölümünü pansiyona çevirirken, yeni ev pansiyonları da kurulmaya başlanmıştır.

Artan konaklama talebini karşılamaya çalışan halk, diğer yandan da gelen turistlere yaptıkları faaliyetlerde eşlik etmektedirler. Büyük otel inşaatları düşüncelerinin aksine küçük ve şirin ev pansiyonları inşa etmeyi tercih eden halk ve işletmeciler, talebin bu doğrultuda olduğunu belirtmektedirler. Doğayı fazla tahrip etmeden kurulacak olan ev pansiyonları, yerli ve yabancı turistlerin de tercihi olmaktadır.

Kültürel ve doğal değerlere dayalı turizm faaliyetleri içinde önemli bir konaklama şekli olan ev pansiyonculuğunun Artvin'in turizm geleceği açısından bir ihtiyaç olarak görülmektedir. Geleceğini turizmde gören Artvin, ev pansiyonculuğuna ciddi şekilde adım atmakta ve hazırlanmaktadır. İl merkezi ve tüm ilçelerde başlatılan ve belirli aralıklarla devam eden “*Ev Pansiyonculuğu* Kursları” yerel halk tarafından büyük ilgi görmektedir. Yerel yönetimler ve Artvin Çoruh Üniversitesi tarafından da desteklenen kurslarda, evlerini pansiyon olarak kullanmak isteyenlere teorik ve pratik olarak turizmle ilgili ana dersler verilmektedir. Üniversitenin turizm programlarında eğitim veren öğretim görevlilerinin bizzat katıldığı kursların temel amacı, konaklama işletmelerinin niteliklerinin iyileştirilmesi, mevcut çalışanların gelen misafirleri en iyi şekilde ağırlamaları ve geleneksel kültür değerleri içinde hizmet vermelerinin sağlanmasıdır. Konaklama olanaklarının henüz yeterli düzeyde olmadığı ilde, sürdürülebilir turizm ve ekoturizm anlayışı içinde, yerel halkın turizm eğitimi alması ve buna bağlı olarak turizme yönelmesi, bölgede turizmin gelişmesi açısından büyük önem taşımaktadır.

Artvin ilini ve ilçelerini ziyaret eden yerli ve yabancı tatilcilerin istekleri, Karadeniz halkı ile iç içe olabilmek, birkaç günlüğüne de olsa beraber yaşayabilmek, aynı havayı soluyabilmek, aynı yemeği paylaşabilmektir. Özellikle Karadeniz Bölgesi diğer bölgelere göre daha çok ilgi çekmektedir. Gerek doğası, gerek gizli saklı kalmış bölgeleri ile ziyaretçilerin ilgi odağı haline gelen Karadeniz insanı, gelen misafirleri ağırlamaktan memnuniyet duymaktadırlar. Örneğin, sabah kahvaltısı, öğlen yemeklerini ve akşam yemeklerini kendi elleriyle hazırlayan pansiyon sahiplerine tüm aile yardımcı olmaktadır. Bayan hane sakinleri ev işleri ile ilgilenirken, genç nesil ise pansiyon sahibi ile gelen turistler arasındaki iletişimi sağlamaya çalışıyorlar.

Tüm bu anlatımlar doğrultusunda, kırsal turizm kapsamında değerlendirdiğimiz ve kırsal turizmin en önemli parçalarından olan ev pansiyonculuğunu daha aktif hale getirmemiz gerektiğinin kaçınılmaz olduğu görülmektedir. Bu kapsamda ev pansiyonculuğunun geliştirilmesi için birtakım önlemler alınmalı, teşvik ve desteklerin önü açılmalıdır. Evini pansiyon yapmak isteyenlere özellikle yerel yönetimler gerekli desteği sağlamalıdır. Özellikle köylerde *ev pansiyonculuğu* yapacak olanlara maddi konularda gerekli yardımlar sağlanmalı, olabirliği olan konularda gereken muafiyetler gösterilmelidir. Tarihi eser niteliğine sahip eski evlerin onarımı Kültür ve Turizm Bakanlığı'nca onarılarak ev sahiplerine teslim edilmeli ve masraf bedelinde geri ödeme kolaylığı sağlanmalıdır.

Yaylalardaki birçok ev yöre insanının maddi imkânsızlığı nedeniyle boş ve atıl durumdadır. Çoğu ahşap olan bu evler çürümekte veya onarım zorlukları bulunmaktadır. Artvin yaylaları başta olmak üzere ülkenin tüm yayla evlerinde bu sorunlarla karşılaşmaktadır. Bu evlerden faydalanamamak,

turizm arzı yaratamamak yayla yöreleri için büyük kayıptır. Yöre halkına sağlanacak kolaylıklar ilk aşamada yerel halka, daha sonra da ilçe, il ve ülke turizmine katkı sağlayacaktır. Yöreye gelen turistin yapacağı her harcama ekonomiye büyük canlılık ve katma değer yaratacaktır. Evlerin pansiyona dönüştürülmesi ve konaklama süresinin uzamasıyla ziyaretçiler günlük yaşamı ve kültürü daha yakından tanıma fırsatı bulacaklardır. Ev pansiyonlarında çalışarak kazanılan ücret köyde yaşayan köy kadınının bağımsız olarak para kazanmasını sağlayacak ve kendilerine güveni getirecektir. Konaklayan turistlere yönelik düzenlenecek eğlence faaliyetleri (sportif aktiviteler, doğa gezisi, tarihi geziler vb) turistin konaklama süresini arttıracak gibi yörede daha fazla harcama yapmasını sağlayacaktır. Özellikle köylerde evleri olan kişilerin pansiyon yapmaları teşvik edilerek bu bölgelerden kentsel alanlara yapılan göçün de bir anlamda önüne geçilmesi sağlanacaktır. Yöre ile ilgili ürünlerin satışı sağlanacak, turistlerden bu alanda da gelir getirmeleri sağlanacaktır.

Sonuç olarak, “*Ev Pansiyonculuğu Modeli*”nin gelişmesiyle birlikte, kırsal turizmde konaklama faaliyetleri artacak, yöreye maddi ve manevi anlamda olumlu katkılar sağlanacaktır. Yabancılaşmanın önüne geçilmesi ve yöre kültürüne uygun konaklama işletmelerinin yapılması gereği *ev pansiyonculuğu* anlayışının yayılması, hem Artvin il ve ilçelerine hem de Karadeniz Bölgesi'ne kırsal turizm kapsamında olumlu katkılar sağlayacaktır.

KAYNAKÇA

- Avcıkurt, C., Koroğlu, Ö. (2008), Kırsal Turizm, Turistik Ürün Çeşitlendirmesi, Nobel Yayınları, Ankara.
- Kültür ve Turizm Bakanlığı, (2007), Türkiye Turizm Stratejisi 2023 Eylem Planı 2007-2013, Ankara
- Hacıoğlu, N., Avcıkurt, C. (2008), Turistik Ürün Çeşitlendirmesi, Nobel Yayınları, Ankara.
- European Commission. 2003. Fact Sheet. Rural Development in the European Union. Brussels.
- Uçar, N. (2010), Turizmin Kırsal Alana Etkisi: Gökçeada Örneği, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Antropoloji Anabilim Dalı, İstanbul.
- Bartın Valiliği, (2008), İl Çevre ve Orman Müdürlüğü, 2007 Yılı Bartın İli Çevre Durum Raporu, Bartın.
- <http://www.artvinkultur.gov.tr/belge/1-58871/istatistikler.html> (01.08.2011)
- <http://www.artvin.gov.tr/?page=haber&file=detay&id=591> (10.08.2011)